

ЗАКОН за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати

Обн., ДВ, бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., изм., бр. 77 от 4.10.2011 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2011 г., бр. 70 от 9.08.2013 г., изм., бр. 27 от 25.03.2014 г., бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., бр. 95 от 29.11.2016 г., доп., бр. 95 от 28.11.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 15 от 16.02.2018 г., в сила от 16.02.2018 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) С този закон се определят правилата за упражняване на допълнителен надзор над поднадзорните лица, които са част от финансов конгломерат.

(2) Допълнителният надзор върху поднадзорните лица, които са част от финансов конгломерат, се упражнява едновременно с надзора над банковия сектор, над застрахователния сектор и над сектора за инвестиционни услуги.

Финансов конгломерат

Чл. 2. (1) Финансов конгломерат е група, начело на която има поднадзорно лице или поне едно от дъщерните дружества в групата е поднадзорно лице, и:

1. поне едно от лицата в групата е от застрахователния сектор и поне едно от тях е от банковия сектор или от сектора за инвестиционни услуги;

2. както консолидираните и/или агрегираните дейности на лицата в групата от застрахователния сектор, така и консолидираните и/или агрегираните дейности на лицата от банковия сектор и от сектора за инвестиционни услуги, са значими.

(2) Когато начело на групата е поднадзорно лице, то трябва да отговаря поне на едно от следните условия:

1. да е предприятие майка на лице от финансовия сектор;

2. да има участие в лице от финансовия сектор;

3. да е свързано с лице от финансовия сектор по един от следните начини:

а) чрез общо управление по силата на договор или на учредителните им актове или устави;

б) повече от половината от членовете на управителните или контролните им органи са едни и същи лица през съответната финансова година и до датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

(3) Когато начело на групата не е поднадзорно лице, дейностите на групата трябва да се осъществяват предимно във финансовия сектор.

(4) Финансов конгломерат е и всяка подгрупа на финансовия конгломерат, ако отговаря на критериите по този закон.

Прагове за идентифициране на финансов конгломерат

Чл. 3. (1) За целите на чл. 2, ал. 1, т. 2 се смята, че дейностите в различните финансови сектори са значими, ако за всеки финансов сектор в групата средната стойност на следните две съотношения превишава 10 на сто:

1. съотношението на балансовото число на този финансов сектор към балансовото число на лицата от финансовия сектор в групата, и

2. съотношението на изискванията за платежоспособност на този финансов сектор към изискванията за платежоспособност общо за лицата от финансовия сектор в групата.

(2) За целите на чл. 2, ал. 1, т. 2 се смята, че дейностите в различните финансови сектори са значими и когато балансовото число на най-малкия финансов сектор в групата превишава левовата равностойност на 6 милиарда евро.

(3) За целите на чл. 2, ал. 3 се смята, че дейностите на групата се осъществяват предимно във финансовия сектор, ако съотношението на общото балансово число на лицата от финансовия сектор в групата към балансовото число на групата като цяло превишава 40 на сто.

(4) Най-малкият финансов сектор във финансовия конгломерат е секторът с най-малката средна стойност по смисъла на ал. 1, а най-значимият финансов сектор е секторът с най-високата средна стойност. За изчисляване на средната стойност и за определяне на най-малкия и на най-значимия финансов сектор банковият сектор и секторът за инвестиционни услуги се разглеждат заедно.

(5) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Управляващите дружества, съответно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, се включват в сектора, към който принадлежат в рамките на групата. Ако не принадлежат изключително към един сектор в рамките на групата, те се прибавят към най-малкия финансов сектор.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Ако групата по ал. 2 не достигне прага по ал. 1, Българската народна банка (БНБ) и Комисията за финансов надзор (КФН) могат по общо съгласие с другите съответни компетентни органи да решат да не разглеждат групата като финансов конгломерат или да не прилагат разпоредбите на чл. 10, 11 или 13, ако смятат, че разглеждането на групата като финансов конгломерат или прилагането на тези разпоредби не е необходимо или ще е неподходящо или подвеждащо по отношение на целите на допълнителния надзор.

(7) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Ако групата по ал. 2 достига прага по ал. 1, но най-малкият сектор в групата не превишава левовата равностойност на 6 млрд. евро, БНБ и КФН могат по общо съгласие с другите съответни компетентни органи да решат да не разглеждат групата като финансов конгломерат или да не прилагат разпоредбите на чл. 10, 11 или 13, ако смятат, че разглеждането на групата като финансов конгломерат или прилагането на тези разпоредби не е необходимо или ще е неподходящо или подвеждащо по отношение на целите на допълнителния надзор.

(8) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Българската народна банка и КФН уведомяват заинтересованите компетентни органи и публично оповестяват решенията по ал. 6 и 7.

(9) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) За прилагането на ал. 1 - 4, 6 и 7 БНБ и КФН по общо съгласие със съответните компетентни органи могат да:

1. (доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) изключат лице при изчисляване на съотношенията в случаите по чл. 6, ал. 9 - 12, освен ако лицето премести седалището си от държава членка в трета държава и са налице доказателства, че промяната е извършена с цел избягване прилагането на определен правен режим;

2. преустановят разглеждането на групата като финансов конгломерат, въпреки че отговаря на условията по ал. 1, 3 и 4, ако има съществени промени в структурата на групата;

3. не преустановят разглеждането на групата като финансов конгломерат, ако в една от три последователни години групата е отговаряла на условията по ал. 1, 3 и 4, за да се избегнат внезапни промени в режима;

4. (нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) изключат едно или повече участия в най-малкия финансов сектор, ако тези участия биха били решаващи за идентифицирането на даден финансов конгломерат, но взети заедно представляват незначителен интерес от гледна точка на целите на допълнителния надзор.

(10) (Предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато група е идентифицирана като финансов конгломерат, решенията по ал. 9 се вземат по предложение на координатора на този финансов конгломерат.

(11) (Предишна ал. 9, изм. и доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) За прилагането на ал. 1, 3 и 4 БНБ и КФН могат в изключителни случаи и по общо съгласие със съответните компетентни органи да заменят критерия балансово число или да добавят към него критериите структура на доходите, задбалансовите дейности и/или общ размер на управляваните активи, ако смятат, че тези критерии са от съществено значение за целите на допълнителния надзор.

(12) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Обект на допълнителен надзор по този закон продължава да е и финансов конгломерат, който престане да покрива критериите по ал. 1 - 3, ако през следващите три години отговаря на условията за:

1. съотношение 8 на сто - по ал. 1, съответно 35 на сто - по ал. 3;

2. левовата равностойност на 5 милиарда евро - по ал. 2.

(13) (Предишна ал. 11, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) В срока по ал. 12 БНБ или КФН, когато някоя от тях е координатор, може със съгласието на съответните компетентни органи да не приложи по-ниските прагове, съответно по-ниската сума.

(14) (Предишна ал. 12, изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Изчисленията по ал. 1 - 6, 9 и 11 относно счетоводния баланс се правят въз основа на агрегираното (общото) балансово число на лицата в групата съгласно годишните им финансови отчети. За целите на това изчисление дружествата, в които предприятието майка, дъщерните му дружества и лицата, свързани с тях по смисъла на чл. 2, ал. 2, т. 3, имат участие, се включват с такава част от размера на балансовото им число, която съответства на агрегирания (общия) им пропорционален дял, държан от лицата от групата. Когато са налице консолидирани финансови отчети, те се използват вместо агрегираните финансови отчети.

(15) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Българската народна банка и КФН извършват веднъж годишно преглед на изключенията при упражняване на допълнителен надзор и преразглеждат количествените показатели, посочени в този член, и преценките, основани на анализ на риска, които се прилагат по отношение на финансовите групи.

Идентифициране на финансов конгломерат

Чл. 4. (1) Българската народна банка и КФН самостоятелно, а когато е необходимо - в сътрудничество помежду си и с другите компетентни органи, идентифицират всяка група, попадаща в обхвата на този закон, в която участват лицензирани от тях поднадзорни лица.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Ако БНБ или КФН смята, че поднадзорно лице, лицензирано от нея, е член на група, която отговаря на условията по чл. 2 и 3, но още не е идентифицирана като финансов конгломерат, тя уведомява за това заинтересованите компетентни органи и Съвместния комитет на европейските надзорни органи (СКЕНО).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г., бр. 70 от 2013 г.) Координаторът по чл. 14 уведомява предприятието майка, което е начело на групата, а ако не е налице предприятие майка - поднадзорното лице с най-голямо балансово число в най-значимия финансов сектор в групата, че групата е идентифицирана като финансов конгломерат и е определен координатор. Координаторът уведомява и компетентните органи, лицензирали поднадзорните лица в групата, компетентните органи на държавата членка, където е седалището на финансовия холдинг със смесена дейност, и СКЕНО.

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛЕН НАДЗОР

Обхват на допълнителния надзор

Чл. 5. (1) Обект на допълнителния надзор на ниво финансов конгломерат е всяко поднадзорно лице:

1. което е начело на финансов конгломерат;

2. чието предприятие майка е финансов холдинг със смесена дейност със седалище в държава членка;

3. свързано с лице от друг финансов сектор по един от следните начини:

а) чрез общо управление по силата на договор или на учредителните им актове или устави, или

б) повече от половината от членовете на управителните или контролните им органи са едни и същи лица през съответната финансова година и до датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

(2) Всяко поднадзорно лице, което не е обект на допълнителен надзор по ал. 1, чието предприятие майка е със седалище в трета държава и е поднадзорно лице или финансов холдинг със смесена дейност, подлежи на допълнителен надзор на ниво финансов конгломерат съгласно чл. 22.

(3) Когато две или повече лица имат участия или капиталови връзки с едно или няколко поднадзорни лица или упражняват значително влияние над тези поднадзорни лица извън случаите по ал. 1 и 2, БНБ и КФН самостоятелно или в сътрудничество помежду си и по общо съгласие с другите компетентни органи определят дали да се осъществява допълнителен надзор спрямо поднадзорните лица като към финансов конгломерат. В този случай поне едно от лицата трябва да е поднадзорно лице по смисъла на чл. 1 и да са налице условията по чл. 2, ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) В обхвата на допълнителния надзор съгласно този закон се включват управляващите дружества и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, по начина и в степента, в която са включени финансовите институции. За тази цел се прилага редът, определен в чл. 3, ал. 1 - 4.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Българската народна банка и КФН не упражняват надзорни правомощия на самостоятелна основа по отношение на финансов холдинг със смесена дейност, на поднадзорни лица от трети държави, които са част от финансов конгломерат или лица от финансов конгломерат, които не са поднадзорни, с изключение на надзора за изпълнение на изискванията на чл. 17.

Капиталова адекватност

Чл. 6. (1) Поднадзорните лица във финансовия конгломерат трябва да разполагат по всяко време

със собствени средства на ниво финансов конгломерат, които да отговарят на изискването за допълнителна капиталова адекватност по чл. 7, ал. 2.

(2) Поднадзорните лица във финансовия конгломерат трябва да имат подходящи правила за капиталовата адекватност на ниво финансов конгломерат.

(3) Поднадзорните лица или финансовият холдинг със смесена дейност извършват поне веднъж годишно изчислението по чл. 7, ал. 1.

(4) Координаторът упражнява надзор за спазване на изискванията по ал. 1 - 3.

(5) Поднадзорното лице, което е начело на финансовия конгломерат, или финансовият холдинг със смесена дейност, когато начело на финансовия конгломерат не е поднадзорно лице, или поднадзорното лице във финансовия конгломерат, определено от координатора след консултации със съответните компетентни органи и с финансовия конгломерат, предоставя на координатора резултатите от изчислението и данните, необходими за изчислението.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) При изчисляване на допълнителната капиталова адекватност по чл. 7, ал. 1 в обхвата на допълнителния надзор се включват лицата от финансовия сектор и финансовите холдинги със смесена дейност по начина и в степента, определени в чл. 7 - 9 и в приложението.

(7) Когато се прилага методът на счетоводна консолидация - метод № 1, посочен в приложението, при изчисляване на допълнителната капиталова адекватност на финансовия конгломерат, собствените средства и изискванията за платежоспособност на лицата в групата се изчисляват, като се прилагат нормативните изисквания за формата и степента на консолидация за поднадзорните лица от банковия и застрахователния сектор.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато се прилага методът на приспадане и агрегиране - Метод 2, посочен в приложението, изчислението се извършва съобразно пропорционалния дял от записания капитал, притежаван пряко или непряко от предприятието майка или от дружеството, което има участие в друго лице от групата. Пропорционалният дял е частта от записания капитал, която предприятието майка или дружеството, което има участие в друго лице от групата, притежава пряко или непряко.

(9) Координаторът може да не включи определено лице при изчисляване на допълнителната капиталова адекватност, когато:

1. лицето осъществява дейност на територията на трета държава, в която има законови пречки за предоставяне на необходимата информация;

2. лицето е от незначителен интерес за целите на допълнителния надзор над поднадзорните лица във финансовия конгломерат;

3. включването на лицето е неподходящо или подвеждащо за целите на допълнителния надзор.

(10) Не се изключват лица по ал. 9, т. 2, ако те съвместно са от значителен интерес.

(11) В случаите по ал. 9, т. 3 координаторът, преди да вземе решение, се консултира със съответните компетентни органи, освен когато е необходимо незабавно вземане на решение.

(12) Когато координаторът не включи поднадзорно лице в случаите по ал. 9, т. 2 или 3, лицето, което е начело на финансовия конгломерат, е длъжно да предостави по искане на компетентните органи на държавата членка, в която е лицензирано това поднадзорно лице, информацията, която улеснява надзора върху поднадзорното лице.

Методи за определяне на капиталовата адекватност

Чл. 7. (1) Изчисляването на допълнителната капиталова адекватност по чл. 6 на поднадзорните лица във финансовия конгломерат се извършва в съответствие с техническите принципи

по чл. 9 и по един или комбинация от методите съгласно приложението.

(2) Резултатът от изчисленията по ал. 1 не трябва да бъде отрицателна величина.

(3) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор на финансов конгломерат, след съгласуване със съответните компетентни органи и с финансовия конгломерат определя метода по ал. 1, който ще бъде прилаган от този финансов конгломерат.

(4) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор на финансов конгломерат и начело на финансовия конгломерат е поднадзорно лице, лицензирано от нея, определя конкретния метод, който ще бъде прилаган от този финансов конгломерат.

(5) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор на финансов конгломерат, начело на който не е поднадзорно лице, и само те са съответните компетентни органи по отношение на поднадзорните лица в конгломерата, определя конкретния метод, който ще бъде прилаган от този финансов конгломерат.

Обхват и форма на изчисленията на допълнителната капиталова адекватност

Чл. 8. (1) Независимо от използвания метод, когато дъщерно дружество в групата има капиталов недостиг или дъщерното дружество от финансовия сектор не е поднадзорно лице - условен капиталов недостиг, в изчислението по чл. 7, ал. 1 се взема предвид целият капиталов недостиг на дъщерното дружество.

(2) Капиталов недостиг или условен капиталов недостиг е налице, когато изискванията за платежоспособност са по-високи от размера на собствените средства, а за лице, което не е поднадзорно - условните изисквания за платежоспособност са по-високи от размера на собствените средства.

(3) Условното изискване за платежоспособност на лице от финансовия сектор, което не е поднадзорно, е минималният размер на собствените средства, който това лице трябва да има при спазване на правилата за съответния сектор, ако беше поднадзорно лице от този финансов сектор. Условното изискване за платежоспособност на финансов холдинг със смесена дейност се изчислява в съответствие със секторните правила на най-значимия финансов сектор във финансовия конгломерат.

(4) В случаите по ал. 1, когато по преценка на координатора отговорността на предприятието майка е строго и ясно ограничена до неговия дял от капитала на дъщерното дружество, с разрешение на координатора капиталовият недостиг може да бъде отчетен съобразно пропорционалния дял.

(5) В случаите, когато не са налице капиталови връзки между лицата във финансовия конгломерат, след съгласуване със съответните компетентни органи и като има предвид задължението, което се поражда от съществуващите отношения между лицата, координаторът определя пропорционалния дял, съобразно който ще се извършва изчислението на изискванията за допълнителна капиталова адекватност.

Технически принципи при определяне на допълнителната капиталова адекватност

Чл. 9. (1) При определяне на допълнителната капиталова адекватност многократното използване на елементи, включени в собствените средства на ниво финансов конгломерат, както и всички други начини за формиране на собствени средства между предприятията в групата, се елиминират.

(2) Когато изискванията за платежоспособност за отделен финансов сектор не са покрити със собствени средства съгласно съответните секторни правила, при проверка за спазване на изискването за допълнителна капиталова адекватност на ниво финансов конгломерат се допуска покриването на недостига в един финансов сектор с излишък в друг, но само с елементи, които са допустими и се включват в собствените средства на лицата с

недостиг и на лицата с излишък (междусекторен капитал) според съответните секторни правила.

(3) В случаите по ал. 2, когато секторните правила предвиждат ограничения относно определени елементи на собствените средства, които отговарят на изискванията за междусекторен капитал, тези ограничения се прилагат съответно при изчисляване на собствените средства на ниво финансов конгломерат.

(4) В случаите по ал. 2 при изчисляване на собствените средства на ниво финансов конгломерат се вземат предвид наличието на излишък на собствени средства и липсата на ограничения за реалното му прехвърляне между отделните лица от групата. Когато са налице ограничения, в собствените средства на ниво финансов конгломерат се включват само елементите или частта от собствените средства на лицата от групата, по отношение на които няма ограничения.

Концентрация на риск

Чл. 10. (1) Поднадзорните лица или финансовите холдинги със смесена дейност уведомяват координатора редовно, но не по-малко от веднъж годишно, за всяка значителна концентрация на риск на ниво финансов конгломерат при спазване на правилата по чл. 12.

(2) Уведомлението по ал. 1 с необходимата информация се представя на координатора от поднадзорното лице, което е начело на финансовия конгломерат. Когато начело на финансовия конгломерат не е поднадзорно лице, това задължение се отнася до финансовия холдинг със смесена дейност или до поднадзорното лице във финансовия конгломерат, определено от координатора след съгласуване със съответните компетентни органи и с финансовия конгломерат.

(3) Значителната концентрация на риск е обект на надзор от страна на координатора.

(4) Българската народна банка и КФН самостоятелно, а когато е необходимо - съвместно, могат да определят за всяка концентрация на риск на ниво финансов конгломерат количествен лимит или да предприемат други надзорни мерки, които биха постигнали целите на допълнителния надзор.

(5) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност, секторните правила за концентрацията на риска в най-значимия финансов сектор във финансовия конгломерат се прилагат за този финансов сектор като цяло, включващ и финансовия холдинг със смесена дейност.

Вътрешногрупови сделки

Чл. 11. (1) Поднадзорните лица или финансовите холдинги със смесена дейност уведомяват координатора редовно, но най-малко веднъж годишно, за всички значими вътрешногрупови сделки при спазване на правилата по чл. 12. Значима вътрешногрупова сделка е сделката, чиято стойност надвишава 5 на сто от общата сума на изискванията за платежоспособност на ниво финансов конгломерат.

(2) Уведомлението по ал. 1 с необходимата информация се представя на координатора от поднадзорното лице, което е начело на финансовия конгломерат. Когато начело на финансовия конгломерат не е поднадзорно лице, това задължение се отнася до финансовия холдинг със смесена дейност или до поднадзорното лице във финансовия конгломерат, определено от координатора след съгласуване със съответните компетентни органи и с финансовия конгломерат.

(3) Вътрешногруповите сделки са обект на надзор от страна на координатора.

(4) Българската народна банка и КФН самостоятелно, а когато е необходимо - съвместно, могат да определят количествени ограничения и изисквания за качество по отношение на вътрешногруповите сделки или да предприемат други надзорни мерки, които биха постигнали целите на допълнителния надзор.

(5) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност, секторните правила за вътрешногруповите сделки в най-значимия финансов сектор във финансовия конгломерат се прилагат за този финансов сектор като цяло, включващ и финансовия холдинг със смесена дейност.

Техническо прилагане на разпоредбите за вътрешногруповите сделки и концентрацията на риска

Чл. 12. (1) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор, след съгласуване със съответните компетентни органи определя вида на сделките и рисковете, за които поднадзорните лица във финансовия конгломерат я уведомяват по реда на чл. 10 и 11. Когато определя сделките и рисковете като координатор или дава мнение като съответен компетентен орган, БНБ или КФН взема предвид структурата на групата и на управлението на риска във финансовия конгломерат.

(2) След съгласуване със съответните компетентни органи и с финансовия конгломерат БНБ или КФН, когато някоя от тях е координатор, определя подходящи прагове въз основа на нормативно установените изисквания за собствени средства и/или технически резерви с цел установяване на значителните вътрешногрупови сделки и значителната концентрация на риск, за които следва да бъде уведомявана по реда на чл. 10 и 11.

(3) При упражняване на надзора във връзка с вътрешногруповите сделки и концентрацията на риск БНБ или КФН, когато някоя от тях е координатор, следи за възможното разпространяване на риска върху другите лица във финансовия конгломерат, за риска от възникване на конфликт на интереси, за риска от заобикаляне на секторните правила, както и за степента или размера на рисковете.

(4) Българската народна банка и КФН могат да прилагат на ниво финансов конгломерат секторните правила за вътрешногруповите сделки и концентрацията на риска с цел предотвратяване на тяхното заобикаляне.

Механизми за управление на риска и за вътрешен контрол

Чл. 13. (1) Поднадзорните лица във финансовия конгломерат трябва да имат на ниво финансов конгломерат подходящи механизми за управление на риска и за вътрешен контрол, включващи надеждни административни и счетоводни процедури.

(2) Механизмите за управление на риска включват:

1. разумно управление и ръководство, включващо одобряване и периодична оценка от съответните управителни органи на стратегиите и политиките по отношение на всички поемани рискове на ниво финансов конгломерат;

2. подходящи политики за капиталовата адекватност с цел предвиждане на ефекта от плановете за развитие на дейността на отделните поднадзорни лица върху рисковия профил и размера на изисквания капитал на ниво финансов конгломерат;

3. подходящи процедури, които гарантират, че системите за наблюдение на риска на отделните поднадзорни лица, включени в обхвата на допълнителния надзор, са добре интегрирани в тяхната организация и са съвместими една с друга така, че рисковете да могат да се измерват, наблюдават и контролират на ниво финансов конгломерат;

4. (нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) процедури за участие в съществуващите схеми и планове за оздравяване и

преструктуриране и при необходимост - в разработването на такива; тези процедури подлежат на редовен преглед.

(3) Механизмите за вътрешен контрол включват:

1. подходящи правила по отношение на капиталовата адекватност за идентифициране и измерване на всички поети съществени рискове и обвързването им с размера на собствения капитал;

2. надеждни отчетни и счетоводни процедури за установяване, измерване, наблюдение и контрол на вътрешногруповите сделки и концентрацията на риска на ниво финансов конгломерат.

(4) Всички лица, включени в обхвата на допълнителния надзор съгласно чл. 5, трябва да имат механизми за вътрешен контрол, осигуряващи необходимите данни и информация за целите на допълнителния надзор.

(5) Механизмите за управление на риска и за вътрешен контрол по ал. 1 - 4 са обект на надзор от страна на координатора.

(6) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Поднадзорните лица на ниво финансов конгломерат предоставят поне веднъж годишно на БНБ, съответно на КФН, подробна информация относно правната, управленската и организационната структура на финансовия конгломерат, включително относно поднадзорните лица, нерегулираните дъщерни дружества и значимите клонове.

(7) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Поднадзорните лица на ниво финансов конгломерат оповестяват публично веднъж годишно чрез пълно описание правната, управленската и организационната структура на финансовия конгломерат или чрез позоваване на вече оповестена еквивалентна информация.

(8) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм., бр. 27 от 2014 г., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) При упражняване на допълнителен надзор на механизмите за вътрешен контрол и процесите за управление на риска БНБ и КФН вземат предвид изискванията на чл. 79в от Закона за кредитните институции и чл. 267 и 268 от Кодекса за застраховането.

Глава трета

УПРАЖНЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ НАДЗОР

Компетентен орган (координатор)

Чл. 14. (1) Допълнителният надзор над поднадзорните лица във финансовия конгломерат се упражнява от координатор. Той осъществява и координацията във връзка с допълнителния надзор.

(2) Координатор е един от компетентните органи на заинтересованите държави членки, включително на държавата членка, в която е седалището на финансовия холдинг със смесена дейност.

(3) Координатор е БНБ, съответно КФН, когато начело на финансовия конгломерат е поднадзорно лице, лицензирано от нея съгласно съответните секторни правила.

(4) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност, координатор е БНБ или КФН, ако някоя от тях е лицензирала поднадзорното лице - дъщерно дружество на финансовия холдинг със смесена дейност.

(5) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност със седалище в Република България, който е предприятие майка на две или повече поднадзорни лица със седалище в държава членка и едно от тези поднадзорни лица е

лицензирано от БНБ или от КФН, координатор е БНБ, съответно КФН.

(6) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност със седалище в Република България, който е предприятие майка на две или повече поднадзорни лица, лицензирани от БНБ или КФН и осъществяващи дейност в различни финансови сектори, координатор е БНБ, съответно КФН, лицензирала поднадзорното лице, което осъществява дейност в най-значимия финансов сектор. В този случай при определянето на координатор банковият сектор и секторът за инвестиционни услуги не се разглеждат заедно.

(7) Когато начело на финансовия конгломерат са два или повече финансови холдинга със смесена дейност със седалище в различни държави членки, една от които е Република България, и има поднадзорни лица със седалище във всяка от тези държави членки, координатор е БНБ или КФН, ако е лицензирала поднадзорното лице с най-голямо балансово число измежду лицата от един и същ финансов сектор или поднадзорното лице в най-значимия финансов сектор.

(8) Когато начело на финансовия конгломерат е финансов холдинг със смесена дейност, който е предприятие майка на повече от едно поднадзорни лица със седалище в държава членка и никое от тези лица не е лицензирано в държавата членка, в която се намира седалището на предприятието майка, координатор е БНБ или КФН, ако е лицензирала поднадзорното лице с най-голямото балансово число в най-значимия финансов сектор.

(9) Когато начело на финансовия конгломерат няма предприятие майка, както и извън случаите по ал. 4 - 8, координатор е БНБ или КФН, ако е лицензирала поднадзорното лице с най-голямото балансово число в най-значимия финансов сектор.

(10) В особени случаи БНБ и КФН по общо съгласие със съответните компетентни органи могат да не приложат критериите по ал. 1 - 9, ако прилагането им би било неподходящо с оглед структурата на конгломерата и относителната значимост на неговите дейности в отделните държави, и да определят друг компетентен орган за координатор. Преди да вземат това решение, компетентните органи предоставят възможност на конгломерата за изразяване на становище.

Функции на координатора

Чл. 15. (1) При упражняване на допълнителния надзор координаторът:

1. съгласува събирането и предоставянето на необходимата информация при нормално осъществяване на дейността на финансовия конгломерат и в извънредни ситуации, включително предоставянето на информация, която е от значение за упражняването на надзорните функции на съответния компетентен орган съгласно секторните правила;

2. извършва оценка на финансовото състояние на финансовия конгломерат;

3. преценява спазването на изискванията за капиталова адекватност, концентрацията на риск и вътрешногруповите сделки на ниво финансов конгломерат;

4. оценява структурата, организацията и механизмите за вътрешен контрол и за управление на риска на финансовия конгломерат;

5. планира и съгласува в сътрудничество със съответните заинтересовани компетентни органи упражняването на надзора върху финансовия конгломерат при нормално осъществяване на дейността му и в извънредни ситуации;

6. (нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) извършва периодично подходящи стрес тестове на ниво финансов конгломерат;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) осъществява и други функции, предприема необходимите мерки и взема решения във връзка с упражняването на допълнителния надзор по този закон.

(2) Българската народна банка и КФН сключват помежду си и с другите заинтересовани компетентни органи споразумения за целите на допълнителния надзор. С тези споразумения могат да се предвидят допълнителни функции на координатора, процедури за вземане на решения между съответните компетентни органи и за сътрудничество с други компетентни органи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Споразуменията по ал. 2 се обособяват самостоятелно в писмените споразумения за координация и сътрудничество по чл. 94, ал. 1 от Закона за кредитните институции, съответно в координационните споразумения по чл. 268, ал. 4 от Кодекса за застраховането.

(4) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Координаторът, който ръководи надзорна колегия, създадена съгласно чл. 92д от Закона за кредитните институции, съответно надзорния колегиум по чл. 268 от Кодекса за застраховането, определя другите компетентни органи, които ще участват в заседание или дейност на тази колегия.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато БНБ или КФН е координатор и се нуждае от информация, която вече е била предоставена от поднадзорно лице на друг компетентен орган в съответствие със секторните правила, БНБ или КФН отправя искане към този орган за предоставяне на информацията, когато е възможно, за да се избегне повторното ѝ предоставяне на различни надзорни органи.

Сътрудничество и обмен на информация между компетентните органи

Чл. 16. (1) Българската народна банка и КФН сътрудничат помежду си и с другите компетентни органи, упражняващи надзор върху поднадзорните лица във финансовите конгломерати, както и със съответните координатори на финансови конгломерати.

(2) В съответствие със секторните правила и с разпоредбите на този закон БНБ и КФН предоставят по искане на органите по ал. 1 информацията, която е необходима за упражняването на техните надзорни функции. Българската народна банка и КФН могат да предоставят и без изрично искане на тези органи информацията, която смятат за съществена.

(3) Българската народна банка и КФН събират и обменят информация за:

1. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) правната, управленската и организационната структура на групата, включваща всички поднадзорни лица, нерегулирани дъщерни дружества и значими клонове, които са част от финансовия конгломерат, както и лицата с квалифицирано дялово участие до ниво краен собственик;

2. компетентните органи, упражняващи надзор върху поднадзорните лица в групата;

3. плановете за развитие на дейността на финансовия конгломерат;

4. финансовото състояние на финансовия конгломерат, включително капиталовата адекватност, вътрешногруповите сделки, концентрацията на риск и рентабилността;

5. основните акционери и съдружници, както и членовете на управителните органи и всички други лица, оправомощени да управляват и представляват дружествата във финансовия конгломерат;

6. организацията и системите за управление на риска и за вътрешния контрол на ниво финансов конгломерат;

7. процедурите за събиране на информация от лицата във финансовия конгломерат и за проверка на информацията;

8. затрудненията в дейността на поднадзорните лица или на други лица от финансовия конгломерат, които могат сериозно да засегнат поднадзорните лица;

9. съществените санкции и мерки, предприети от компетентните органи в съответствие със секторните

правила или този закон;

10. други въпроси от значение за упражняването на допълнителния надзор по този закон.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) В съответствие със секторните правила БНБ и КФН могат да обменят необходимата за осъществяване на техните функции информация относно поднадзорните лица във финансовия конгломерат с централните банки, Европейската система от централни банки, Европейската централна банка и Европейския съвет за системен риск.

(5) Преди да вземат решение, БНБ и КФН обсъждат с останалите заинтересовани компетентни органи, когато това е от значение за надзорните функции на тези органи, следните въпроси:

1. промени в капиталовата, организационната или управленската структура на поднадзорните лица във финансовия конгломерат, които изискват одобрение или разрешение от БНБ или КФН;

2. санкции или мерки, предприемани от БНБ или КФН.

(6) Българската народна банка и КФН могат да не проведат обсъждането по ал. 5 при необходимост от незабавно вземане на решение, както и когато обсъждането може да затрудни или осуети изпълнението на решението. В този случай БНБ и КФН уведомяват незабавно другите компетентни органи.

(7) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор, може да поиска от компетентните органи на държавите членки, в които се намира седалището на предприятието майка, да съберат от него всяка информация, необходима за изпълнението на функциите на координатора, и да предоставят събраната информация. Когато информацията вече е била предоставена на компетентния орган съгласно секторните правила, БНБ или КФН може да поиска информацията от този орган.

(8) Българската народна банка и КФН могат да обменят информацията по ал. 1 - 7 и с други органи.

(9) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато координатор от държава членка извършва стрес тестове на ниво финансов конгломерат, БНБ и/или КФН, когато са съответни компетентни органи, сътрудничат на координатора.

(10) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато БНБ или КФН е координатор, предоставя на СКЕНО информацията, получена по ал. 3, т. 1 и 2 и по чл. 13, ал. 4, 6 и 7.

(11) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г., предишна ал. 9, бр. 70 от 2013 г.) Българската народна банка и КФН си сътрудничат със СКЕНО, като незабавно му предоставят цялата необходима информация за изпълнение на задълженията му при условията и по реда на чл. 35 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ, L 331/12 от 15 декември 2010 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 1093/2010", чл. 35 на Регламент (ЕС) 1094/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване), за изменение на Решение 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/79/ЕО на Комисията (ОВ, L 331/48 от 15 декември 2010 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 1094/2010", и чл. 35 от Регламент (ЕС) 1095/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за ценни книжа и пазари), за изменение на Решение 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/77/ЕО на Комисията (ОВ, L 331/84 от 15 декември 2010 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 1095/2010".

(12) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 105 от 2011 г., предишна ал. 10, бр. 70 от 2013 г.) Събирането или притежаването на информация за лице от финансов конгломерат, което не е поднадзорно лице, не означава, че БНБ и КФН трябва да упражняват надзор на самостоятелна основа по отношение на това лице.

(13) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 105 от 2011 г., предишна ал. 11, бр. 70 от 2013 г.) Информацията, получена или обменяна по този закон между компетентните органи и между компетентните органи и други

органи, е професионална тайна, разкриването на която се допуска по реда, предвиден в секторните правила.

(14) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) Сътрудничеството и обменът на информация по глава трета и упражняването на функциите по чл. 15 и при спазване изискванията за поверителност - с надзорните органи от трети държави, се извършват посредством надзорните колегии, посочени в чл. 92д и 92е от Закона за кредитните институции, съответно посредством надзорните колегии по чл. 268 от Кодекса за застраховането.

Ръководен орган на финансов холдинг със смесена дейност

Чл. 17. (1) (Предишен текст на чл. 17 - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Лицата, които управляват дейността на финансов холдинг със смесена дейност със седалище в Република България, трябва да отговарят на следните условия:

1. да притежават достатъчна професионална квалификация и опит за управлението на дейността на финансовия холдинг;
2. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер;
3. да не са били членове на управителен или контролен орган или неограничено отговорни съдружници в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност или което е прекратено поради несъстоятелност, през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори;
4. да не са обявявани в несъстоятелност или да не се намират в производство по обявяване в несъстоятелност като едноличен търговец;
5. да не са лишени от правото да заемат материалноотговорна длъжност.

(2) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 2 за български граждани се установяват служебно.

Достъп до информация

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Лицата, попадащи в обхвата на допълнителния надзор, независимо от това дали са, или не са поднадзорни лица, могат да обменят:

1. помежду си всяка информация, необходима за изпълнение на изискванията по този закон;
2. с Европейските надзорни органи и СКЕНО информация, необходима за изпълнение на задълженията им при условията и по реда на чл. 35 от Регламент (ЕС) 1093/2010, чл. 35 от Регламент (ЕС) 1094/2010 и чл. 35 от Регламент (ЕС) 1095/2010.

(2) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор, има право да изисква всяка информация, свързана с допълнителния надзор, от лицата от финансовия конгломерат, независимо дали са, или не са поднадзорни лица.

Проверка

Чл. 19. (1) Когато при упражняване на функциите по този закон БНБ и КФН сметнат, че е необходимо да проверят информацията за дадено лице, независимо дали е, или не е поднадзорно лице, което е част от финансовия конгломерат и има седалище или осъществява дейност на територията на друга държава членка, те могат да поискат от компетентните органи на тази държава да извършат проверката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Когато БНБ и КФН получат искане по ал. 1, те извършват проверката самостоятелно в рамките на своите правомощия или възлагат извършването ѝ на регистриран одитор съгласно Закона за независимия финансов одит или на експерт, или позволяват на органа, отправил искането, да извърши проверката. Когато проверката не се извършва от компетентния орган, отправил искането, той може да участва при извършването ѝ.

Принудителни административни мерки

Чл. 20. (1) Когато поднадзорно лице във финансовия конгломерат не спазва изискванията на чл. 6 - 11 и чл. 13 или когато тези изисквания не са нарушени, но може да бъде застрашена платежоспособността на финансовия конгломерат, или когато вътрешногруповите сделки или концентрацията на риск представляват заплаха за финансовото състояние на поднадзорно лице, БНБ или КФН незабавно предприема необходимите мерки по отношение на:

1. финансовия холдинг със смесена дейност - когато тя упражнява функциите на координатор;
2. лицензираното от нея поднадзорно лице.

(2) Българската народна банка или КФН уведомява компетентните органи за обстоятелствата по ал. 1, когато упражнява функциите на координатор.

(3) По отношение на финансовия холдинг със смесена дейност, когато не са спазени изискванията на чл. 17 или в случаите по ал. 1, т. 1, БНБ или КФН може да:

1. постави допълнителни изисквания във връзка с отчетността;
2. отправи писмено предупреждение;
3. свика общо събрание или да насрочи заседание на управителните или контролните органи за вземане на решения за мерките, които трябва да бъдат предприети;
4. разпорежи да се преустановят допуснатите нарушения и да се отстранят вредните последици от тях;
5. го задължи да увеличи капитала си и/или капитала на негови дъщерни дружества - поднадзорни лица;
6. изпрати свои представители на заседанията на органите му за управление;
7. (изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) назначи регистриран одитор, който да извърши финансова или друга проверка съгласно определени изисквания;
8. разпорежи на финансовия холдинг да освободи едно или повече лица, оправомощени да го управляват и представляват; ако в определения от координатора срок лицата не бъдат освободени, координаторът може да ги отстрани от длъжност и да поиска вписване на акта за отстраняването им в търговския регистър.

(4) По отношение на поднадзорните лица по ал. 1, т. 2 се прилагат мерките, предвидени в секторните правила.

(5) Когато е необходимо, БНБ и КФН съгласуват с останалите заинтересовани компетентни органи и с координатора надзорните си действия.

Допълнителни правомощия на компетентните органи

Чл. 21. (1) Българската народна банка и КФН могат да предприемат мерките, предвидени в секторните правила, за предотвратяване или преустановяване на заобикалянето им от поднадзорните лица във финансовия конгломерат.

(2) Във връзка с упражняването на допълнителния надзор по този закон при извършването на проверки на финансовите холдинги със смесена дейност и на лицата във финансовия конгломерат, които не са поднадзорни, БНБ и КФН имат правомощията, предвидени в секторните правила.

Глава четвърта

ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

Предприятия майки в трети държави

Чл. 22. (1) В случаите по чл. 5, ал. 2 БНБ или КФН проверява дали поднадзорните лица, чиито предприятия майки са със седалище в трета държава, са обект на надзор от компетентен орган на тази държава, равностоен на допълнителния надзор по този закон, ако при прилагането на критериите по чл. 14, ал. 3 - 9 биха упражнявали функцията на координатор. Проверката се извършва по искане на предприятието майка или на поднадзорно лице, лицензирано в държава членка, или по инициатива на БНБ, съответно на КФН.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) За целите на проверката по ал. 1 БНБ или КФН се консултира със съответните компетентни органи и със СКЕНО, като взема предвид и изготвените от него общи насоки.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Ако БНБ или КФН не е съгласна с решение, взето от друг компетентен орган по отношение на предприятие майка на нейно поднадзорно лице по ал. 1, може да отнесе въпроса за разглеждане от съответния Европейски надзорен орган съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 1093/2010, Регламент (ЕС) 1094/2010 и Регламент (ЕС) 1095/2010.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Когато не е налице равностоен надзор съгласно ал. 1 по отношение на поднадзорните лица, чиито предприятия майки са със седалище в трета държава, прилагат се съответно разпоредбите за допълнителния надзор по този закон или други методи, определени по реда на ал. 7.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка или КФН, когато някоя от тях е координатор, може да прилага други методи, осигуряващи ефективен допълнителен надзор върху поднадзорните лица във финансовия конгломерат.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) В случаите по ал. 5 БНБ или КФН може да поиска учредяването на финансов холдинг със смесена дейност със седалище в държава членка и да приложи този закон по отношение на поднадзорните лица във финансовия конгломерат, начело на който е този финансов холдинг.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка и КФН определят методите по ал. 5 след обсъждане със съответните компетентни органи. Методите трябва да бъдат съобщени на заинтересованите компетентни органи и на Европейската комисия.

Глава пета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 23. (1) На членове на управителни и/или контролни органи, както и на всички лица, оправомощени да управляват и представляват лицата във финансовия конгломерат, които са извършили или допуснали извършването на нарушение на този закон, се налага глоба в размер от 1000 до 10 000 лв., а при повторно нарушение - от 2000 до 20 000 лв.

(2) За нарушение на този закон на поднадзорните лица и на финансовите холдинги със смесена дейност във финансов конгломерат се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 100 000 лв., а при повторно нарушение - от 40 000 до 200 000 лв.

(3) За нарушение на този закон на лицата във финансовия конгломерат, които не са поднадзорни, се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 50 000 лв., а при повторно нарушение - от 20 000 до 100 000 лв.

(4) Актовете за установяване на нарушенията се съставят от длъжностни лица, оправомощени от подуправителя на БНБ, ръководещ управление "Банков надзор", съответно от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление "Застрахователен надзор", или от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление "Надзор на инвестиционната дейност", в зависимост от това към кой сектор принадлежи поднадзорното лице, а когато лицето не е поднадзорно - в зависимост от това кой е координатор.

(5) Наказателните постановления се издават от подуправителя на БНБ, ръководещ управление "Банков надзор", съответно от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление "Застрахователен надзор", или от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление "Надзор на инвестиционната дейност", в зависимост от органа, който е оправомощил длъжностните лица по ал. 4.

(6) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2014 г.) "Кредитна институция" е лице по чл. 2, ал. 1 от Закона за кредитните институции или лице, получило лиценз да извършва дейност като кредитна институция от съответния компетентен орган на държава членка или на трета държава.

2. (Изм. – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) "Застраховател" е лице по чл. 12, ал. 1, т. 1 от Кодекса за застраховането или лице, получило лиценз да извършва застрахователна дейност от съответния компетентен орган на държава членка или на трета държава.

3. (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., **бр. 15 от 2018 г.**, в сила от 16.02.2018 г.) "Инвестиционен посредник" е лице, получило лиценз да извършва дейностите и услугите по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти, или лице, получило разрешение да извършва дейност като инвестиционен посредник от съответния компетентен орган на държава членка или на трета държава.

4. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2011 г.) "Управляващо дружество" е лице по чл. 86, ал. 1 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране или лице, получило разрешение да извършва дейност като управляващо дружество от съответния компетентен орган на държава членка, или лице със седалище в трета държава, което извършва дейност като управляващо дружество.

5. (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Поднадзорно лице" е кредитна институция, застраховател, презастраховател, инвестиционен посредник, управляващо дружество или лице, управляващо алтернативен инвестиционен фонд.

5а. (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Лице, управляващо алтернативен инвестиционен фонд" е лице по смисъла на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране.

5б. (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) "Презастраховател" е лице по чл. 12, ал. 2, т. 1 от Кодекса за застраховането, лице, получило лиценз да извършва презастрахователна дейност от

съответния компетентен орган на държава членка или на трета държава, или схема със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск по чл. 22 от Кодекса за застраховането.

6. "Финансов сектор" е сектор, съставен от едно или повече от следните лица, извършващи дейност в държава членка или в трета държава:

а) кредитна институция, финансова институция по чл. 3, ал. 1 от Закона за кредитните институции или дружество за спомагателни услуги по чл. 2, ал. 4 от същия закон (банков сектор);

б) (изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г., бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) застраховател, каптивно застрахователно акционерно дружество, презастраховател или каптивен презастраховател, или застрахователен холдинг по чл. 233, ал. 8 от Кодекса за застраховането (застрахователен сектор);

в) (изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) инвестиционен посредник (сектор за инвестиционни услуги);

г) (отм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.).

7. "Секторни правила" са приложимите за съответния финансов сектор нормативни актове.

8. "Контрол" е налице, когато определено лице (контролиращият):

а) притежава повече от половината от гласовете в общото събрание на друго юридическо лице (дъщерно дружество), или

б) има право да определя повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго юридическо лице (дъщерно дружество) и същевременно е акционер или съдружник в това лице, или

в) има право да упражнява решаващо влияние върху юридическо лице (дъщерно дружество) по силата на сключен с това лице договор или на неговия учредителен акт или устав, ако това е допустимо съгласно законодателството, приложимо към дъщерното дружество, или

г) е акционер или съдружник в дружество, и:

аа) повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на това юридическо лице (дъщерно дружество), които са изпълнявали съответните функции през предходната и текущата финансова година и до момента на изготвяне на консолидираните финансови отчети, са определени единствено в резултат на упражняването на неговото право на глас, или

бб) което контролира самостоятелно по силата на договор с други акционери или съдружници в това юридическо лице (дъщерно дружество) повече от половината от гласовете в общото събрание на това юридическо лице, или

д) може по друг начин по преценка на компетентните органи да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на друго юридическо лице (дъщерно дружество).

В случаите по букви "а", "б" и "г" към гласовете на контролиращия се прибавят и гласовете на дъщерните му дружества, върху които той упражнява контрол, както и гласовете на лицата, които действат от свое име, но за негова сметка или за сметка на негово дъщерно дружество.

В случаите по букви "а", "б" и "г" гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, държани за сметка на лице, което не е нито контролиращият, нито негово дъщерно дружество, както и с гласовете по акциите, които са предмет на залог, ако правата по тях се упражняват по нареждане и в интерес на залогодателя.

В случаите по букви "а" и "г" гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, притежавани от самото дъщерно дружество чрез лице, което то контролира, или чрез лице, което действа от свое име, но за сметка на контролиращия и на дъщерното дружество.

9. "Предприятие майка" е юридическо лице, което упражнява контрол спрямо едно или повече дружества (дъщерни дружества).

10. "Дъщерно дружество" е юридическо лице, контролирано от друго юридическо лице (предприятие майка). Юридическите лица, които са дъщерни на дъщерното дружество, също се смятат за дъщерни дружества на предприятието майка.

11. "Тесни връзки" са налице, когато две или повече физически или юридически лица са свързани по един от следните начини:

а) чрез отношения на контрол;

б) трайно с едно и също лице чрез отношение на контрол;

в) чрез притежаване от едното от тях, пряко или чрез контролирано от него лице, на 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на другото лице;

г) чрез притежаване пряко или чрез контрол на 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на трето лице;

д) трето лице притежава пряко или чрез контрол 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на тези лица.

12. "Участие" е налице, когато едно лице притежава пряко или непряко 20 или повече от 20 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на дружество, както и когато едно лице притежава права в капитала на друго дружество, които чрез създаване на трайна връзка с това дружество са предназначени да допринесат за дейността на дружеството.

13. (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Група" е група от дружества, която се състои от:

а) предприятие майка и неговите дъщерни дружества; в групата се включват и дружествата, в които предприятието майка или дъщерните му дружества имат участия, или

б) дружества, които се управляват общо по силата на договор или учредителните им актове или устави, или

в) дружества, в които повече от половината от членовете на управителните или контролните им органи са едни и същи лица през съответната финансова година и до датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

Групата включва и подгрупите в нея.

14. "Финансов холдинг със смесена дейност" е предприятие майка, което не е поднадзорно лице и заедно с дъщерните му дружества, поне едно от които е поднадзорно лице със седалище в държава членка, и с други дружества формира финансов конгломерат.

15. (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Компетентни органи" означава БНБ, когато във финансовия конгломерат има кредитна институция, КФН, когато във финансовия конгломерат има застраховател и/или презастраховател, и/или инвестиционен посредник и/или управляващо дружество и/или лице, управляващо алтернативен инвестиционен фонд, както и националните органи на другите държави членки, които са оправомощени по силата на нормативен акт да упражняват надзор над кредитните институции и/или застрахователите и/или презастрахователите, и/или инвестиционните посредници, и/или управляващите дружества и/или лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове независимо дали на самостоятелна, или на групова основа.

16. "Съответните компетентни органи":

а) (доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) са компетентните органи по т. 15, упражняващи надзор на групова основа върху всяко поднадзорно лице във финансов конгломерат, включително върху крайното предприятие майка в сектора;

б) е координаторът, ако е различен от органите по буква "а";

в) са други компетентни органи, определени по решение на органите по букви "а" и "б", когато е необходимо;

при вземане на това решение изрично се взема предвид пазарният дял на поднадзорните лица от конгломерата в другите държави членки, по-конкретно, ако той надвишава 5 на сто, и значението в конгломерата на всяко поднадзорно лице, учредено в друга държава членка.

17. "Вътрешногрупови сделки" са сделки, при които поднадзорните лица във финансов конгломерат зависят пряко или косвено от други дружества в същата група или от физическо или юридическо лице, свързано с дружествата в тази група чрез "тесни връзки", за изпълнението на задължение, независимо дали задължението е договорно или не и независимо дали задължението е за плащане или не.

18. (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Концентрация на риск" са рисковите експозиции с евентуална загуба, която е достатъчно голяма, за да застраши платежоспособността или финансовото състояние на поднадзорните лица във финансовия конгломерат. Такива експозиции могат да бъдат вследствие на риск към контрагента/кредитен риск, инвестиционен риск, застрахователен риск, пазарен риск, други рискове или комбинация от или взаимодействие на тези рискове.

19. "Изисквания за платежоспособност" са:

а) (изм. - ДВ, бр. 27 от 2014 г.) за лицата от банковия сектор – минимално изискваният собствен капитал, съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 176/1 от 27 юни 2013 г.) и на чл. 39 от Закона за кредитните институции, за всяко от лицата в този сектор;

б) (изм. – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) за лицата от застрахователния сектор – капиталовото изискване за платежоспособност, съответно границата на платежоспособност, изчислена по Кодекса за застраховането за всяко от лицата в този сектор;

в) (изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., бр. 77 от 2011 г., **бр. 15 от 2018 г.**, в сила от 16.02.2018 г.) за лицата от сектора за инвестиционни услуги - капиталът, определен по реда на чл. 10, ал. 7 от Закона за пазарите на финансови инструменти, съответно на чл. 90, ал. 1 и 2 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране за всяко от лицата в този сектор.

20. "Собствени средства" са:

а) за поднадзорните лица от банковия сектор - собственият капитал (капиталова база) по Закона за кредитните институции;

б) (изм. – ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 1.01.2016 г.) за поднадзорните лица от застрахователния сектор - собствените средства по Кодекса за застраховането;

в) (изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм., бр. 77 от 2011 г.) за поднадзорните лица от сектора за инвестиционни услуги - наличните собствени средства, съответно собственият капитал по Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, Закона за пазарите на финансови инструменти и актовете по прилагането им.

21. "Държава членка" е държава, която е членка на Европейския съюз, или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство.

22. "Трета държава" е държава, която не е държава членка по смисъла на т. 21.

§ 2. (Доп. – ДВ, бр. 95 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Функциите на БНБ, когато е компетентен орган, се осъществяват от подуправителя, ръководещ управление "Банков надзор", а функциите на КФН, когато е компетентен орган - от КФН по предложение на заместник-председателя, ръководещ управление "Застрахователен надзор", съответно от КФН по предложение на заместник-председателя, ръководещ управление "Надзор на инвестиционната дейност".

§ 3. (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2011 г., изм. и доп., бр. 70 от 2013 г.) Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2002/87/ЕС на Европейския парламент и Съвета за допълнителния надзор на кредитните институции, застрахователните предприятия и инвестиционните фирми във финансов конгломерат и изменяща директиви 73/239/ЕЕС, 79/267/ЕЕС, 92/49/ЕЕС, 92/96/ЕЕС, 93/6/ЕЕС и 93/22/ЕЕС на Съвета и директиви 98/78/ЕС и 2000/12/ЕС на Европейския парламент и Съвета, на Директива 2010/78/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за изменение на директиви 98/26/ЕО, 2002/87/ЕО, 2003/6/ЕО, 2003/41/ЕО, 2003/71/ЕО, 2004/39/ЕО, 2004/109/ЕО, 2005/60/ЕО, 2006/48/ЕО, 2006/49/ЕО и 2009/65/ЕО във връзка с правомощията на Европейския надзорен орган (Европейски банков орган), Европейския надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване) и Европейския надзорен орган (Европейски орган за ценни книжа и пазари) (ОВ, L 331/120 от 15 декември 2010 г.) и на Директива 2011/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за изменение на директиви 98/78/ЕО, 2002/87/ЕО, 2006/48/ЕО и 2009/138/ЕО по отношение на допълнителния надзор върху финансовите предприятия във финансов конгломерат (ОВ, L 326/113 от 8 декември 2011 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. За прилагането на глава втора БНБ и КФН издават съвместна наредба в срока на влизане в сила на закона.

§ 5. В Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 27 ал. 1 се изменя така:

"(1) Застрахователен холдинг е предприятие майка, което не е финансов холдинг със смесена дейност и чиято основна дейност е придобиване и притежаване на участия изключително или предимно в дъщерни дружества, които са застрахователи или презастрахователи, включително застрахователи или презастрахователи от държава членка, или застрахователи от трета държава, като поне едно от тези дъщерни дружества е застраховател със седалище в Република България."

2. Член 28 се изменя така:

"Застрахователен холдинг със смесена дейност

Чл. 28. Застрахователен холдинг със смесена дейност е предприятие майка, различно от застраховател, застраховател от трета държава, презастраховател, застрахователен холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, като поне едно от дъщерните му дружества е застраховател."

3. В чл. 56:

а) в ал. 1:

аа) в т. 1 думите "контролиращи лица" се заменят с "предприятия майки";

бб) в т. 2 думите "контролиращо лице" се заменят с "предприятие майка";

б) в ал. 2 думите "контролиращо лице" се заменят с "предприятие майка";

в) в ал. 4 думите "контролирани от тях лица" се заменят с "техни дъщерни дружества";

г) в ал. 5, т. 2 думите "контролиращо лице" се заменят с "предприятие майка".

4. В чл. 73, ал. 6, т. 2 думите "контролирано дружество" се заменят с "дъщерно дружество".

5. В наименованието на чл. 85 думите "контролиращо лице" се заменят с "предприятие майка".

6. В чл. 177, ал. 1, т. 4 думите "контролиращо дружество" се заменят с "предприятие майка".

7. В чл. 299:

а) в ал. 1, т. 2 и 3 думите "контролиращо лице" се заменят с "предприятие майка";

б) в ал. 7 думите "и се контролират от" се заменят с "и имат за предприятие майка".

8. В чл. 300:

а) в ал. 1:

аа) точка 1 се изменя така:

"1. преди издаването на лиценз на застраховател, чието предприятие майка е застраховател със седалище в държава членка или който се контролира от друго физическо или юридическо лице, което упражнява контрол върху застраховател със седалище в държава членка;"

бб) в т. 2 думата "контролира" се заменя с "упражнява контрол върху";

б) в ал. 2:

аа) точка 1 се изменя така:

"1. преди издаването на лиценз на застраховател, чието предприятие майка е банка, лицензирана в Република България или в държава членка, или който се контролира от друго юридическо или физическо лице, което упражнява контрол върху банка, лицензирана в държава членка;"

бб) в т. 2 думата "контролира" се заменя с "упражнява контрол върху";

в) в ал. 3:

аа) точка 1 се изменя така:

"1. преди издаването на лиценз на застраховател, чието предприятие майка е инвестиционно дружество със седалище в държава членка или който се контролира от друго юридическо или физическо лице, което упражнява контрол върху инвестиционно дружество със седалище в държава членка;"

бб) в т. 2 думата "контролира" се заменя с "упражнява контрол върху";

г) в ал. 4 думата "контролира" се заменя с "упражнява контрол върху".

9. В § 1 от допълнителните **разпоредби**:

а) точки 9 и 10 се изменят така:

"9. "Контрол" е налице, когато определено лице (контролиращият):

а) притежава повече от половината от гласовете в общото събрание на друго юридическо лице (дъщерно дружество), или

б) има право да определя повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго юридическо лице (дъщерно дружество) и същевременно е акционер или съдружник в това лице, или

в) има право да упражнява решаващо влияние върху юридическо лице (дъщерно дружество) по силата на сключен с това лице договор или на неговия учредителен акт или устав, ако това е допустимо съгласно законодателството, приложимо към дъщерното дружество, или

г) е акционер или съдружник в дружество, и:

аа) повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на това юридическо лице

(дъщерно дружество), които са изпълнявали съответните функции през предходната и текущата финансова година и до момента на изготвяне на консолидираните финансови отчети, са определени единствено в резултат на упражняването на неговото право на глас, или

бб) което контролира самостоятелно по силата на договор с други акционери или съдружници в това юридическо лице (дъщерно дружество) повече от половината от гласовете в общото събрание на това юридическо лице, или

д) може по друг начин по преценка на компетентните органи да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на друго юридическо лице (дъщерно дружество).

В случаите по букви "а", "б" и "г" към гласовете на контролиращия се прибавят и гласовете на дъщерните му дружества, върху които той упражнява контрол, както и гласовете на лицата, които действат от свое име, но за негова сметка или за сметка на негово дъщерно дружество.

В случаите по букви "а", "б" и "г" гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, държани за сметка на лице, което не е нито контролиращият, нито негово дъщерно дружество, както и с гласовете по акциите, които са предмет на залог, ако правата по тях се упражняват по нареждане и в интерес на залогодателя.

В случаите по букви "а" и "г" гласовете на контролиращия се намаляват с гласовете по акциите, притежавани от самото дъщерно дружество чрез лице, което то контролира, или чрез лице, което действа от свое име, но за сметка на контролиращия и на дъщерното дружество.

10. "Участие" е налице, когато едно лице притежава пряко или непряко 20 или повече от 20 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на дружество, както и когато едно лице притежава права в капитала на друго дружество, които чрез създаване на трайна връзка с това дружество са предназначени да допринесат за дейността на дружеството.";

б) в т. 11, буква "а" думите "контролиращо дружество" се заменят с "предприятие майка";

в) точка 12 се изменя така:

"12. "Свързани лица" са налице, когато две или повече физически или юридически лица са свързани по един от следните начини:

а) чрез отношения на контрол;

б) трайно с едно и също лице чрез отношение на контрол;

в) чрез притежаване от едното от тях, пряко или чрез контролирано от него лице, на 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на другото лице;

г) чрез притежаване пряко или чрез контрол на 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на трето лице;

д) трето лице притежава пряко или чрез контрол 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на тези лица.

Свързани лица са и съпрузите, роднините по права линия без ограничения, роднините по съребрена линия до трета степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително.";

г) в т. 13 думите "контролирано дружество" се заменят с "дъщерно дружество";

д) създават се т. 39, 40 и 41:

"39. "Предприятие майка" е юридическо лице, което упражнява контрол спрямо едно или повече дружества (дъщерни дружества).

40. "Дъщерно дружество" е юридическо лице, контролирано от друго юридическо лице (предприятие майка). Юридическите лица, които са дъщерни на дъщерното дружество, също се смятат за дъщерни дружества на

предприятието майка.

41. "Финансов холдинг със смесена дейност" е финансов холдинг със смесена дейност по смисъла на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати."

§ 6. Законът влиза в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 7 юли 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за

допълнителния надзор върху финансовите конгломерати

(ДВ, бр. 70 от 2013 г.)

§ 10. В срок до две години след приемане на техническия стандарт за изпълнение по чл. 21а, параграф 2, буква "а" от Директива 2002/87/ЕО БНБ и КФН прилагат единни отчетни форми и определят честотата и сроковете на докладване относно изчисленията по този стандарт.

Приложение

към чл. 6 и 7

(Изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.)

Методи за изчисляване на допълнителната капиталова адекватност

Метод 1: Метод на счетоводната консолидация

1. Изчисляването на изискванията за допълнителната капиталова

адекватност на поднадзорните лица във финансовия конгломерат се извършва на основата на консолидираните финансови отчети.

2. Изискванията за допълнителната капиталова адекватност се изчисляват

като разлика между:

а) собствените средства на финансовия конгломерат, изчислени на

основата на консолидираната позиция на групата, като в собствените средства се включват елементите, които отговарят на изискванията според съответните секторни правила, с изключение на собствените средства на лицата, които не са от финансовия сектор, и

б) сбора от изискванията за платежоспособност за всеки финансов сектор

в групата, изчислени по съответните секторни правила.

3. В случаите на лица от финансовия сектор, които не са поднадзорни и не се включват в изчисленията на изискванията за платежоспособност за сектора по т. 2, буква "б", изчисляват се и се включват в сбора по т. 2, буква "б" условните изисквания за платежоспособност.

Метод 2: Метод на приспадане и агрегиране

1. Изчисляването на изискванията за допълнителната капиталова адекватност на поднадзорните лица във финансовия конгломерат се извършва на основата на индивидуалните финансови отчети на всяко от лицата в групата.

2. Изискванията за допълнителната капиталова адекватност се изчисляват като разлика между:

а) сумата от собствените средства на всяко лице от финансовия сектор във финансовия конгломерат, като в собствените средства се включват елементите, които отговарят на изискванията според съответните секторни правила, и

б) сумата от:

аа) изискванията за платежоспособност за всяко лице от финансовия сектор в групата, изчислени по съответните секторни правила, и

бб) балансовата стойност на участията на лицата от финансовия сектор в групата в други лица от групата, независимо от това, дали са от финансовия или нефинансовия сектор, които участия не са приспаднати по буква "а".

3. В случаите на лица от финансовия сектор, които не са поднадзорни, се изчисляват условните изисквания за платежоспособност.

4. Собствените средства и изискванията за платежоспособност се изчисляват съобразно пропорционалния им дял, определен съгласно чл. 6, ал. 8 и в съответствие с чл. 8.

Метод 3: (Отм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.).